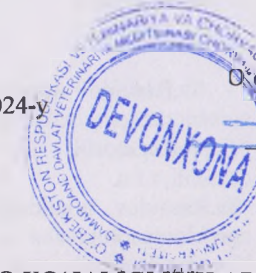

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60711400-1.10

"19" 08 2024-y

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

q.x.f.d., professor

Elmurodov A.A.

"19" 08 2024-y

**QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISHINI
MEXANIZATSIYALASHTIRISH
FANINING**

**ISHCHI O'QUV DASTURI (SILLABUSI)
(Sirtqi ta'lim 3-bosqich talabalari uchun)**

Bilim sohasi:	710000-	Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta'lim sohasi:	700000-	Muhandislik ishi
Ta'lim yo'nalishi:	60711400-	Texnologik jarayonlar va ishlab chiqarishni avtomatlashtirish va boshqarish (qishloq xo'jaligida)

Samarqand - 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 2022 yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

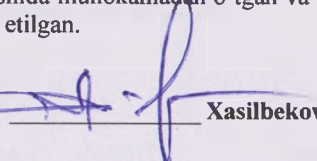
Ismatov A. - SamDVMCHBU «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasida t.f.f.d., (PhD)

Taqrizchilar:

1. **B.U.Nurmixamedov** - Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti "Tuproqshunoslik va agrotexnologiyalar" kafedrasida dotsenti, t.f.n.
2. **Sh.A.Mamasov** - Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti "Tuproqshunoslik va agrotexnologiyalar" kafedrasida dotsenti, t.f.n.

Fanning ishchi o'quv dasturi «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasining 2024 yil 08 01 dagi "1" -son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

 Xasilbekov A.Ya.

Fanning ishchi o'quv dasturi "Agrotexnologiya" fakulteti Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2024 yil 08 01 dagi 1 -sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi

 Berdimuratov E.X.

Kelishildi:

O'quv-uslubiy boshqarma

boshlig'i professor :v.b.

 Ro'ziqulov R.F.

Fan Sillabusi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik
va biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: QXICHM 1306

Fan nomi: Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish

Semestr/Yil: 5-semestr/ 2024-2025 o'quv yili

Kafedra: Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish kafedrası

Soatlar/kreditlar miqdori: 4 ECTS (20 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta'lim)

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya	Mustaqil ta'lim	Jami
6	6	8	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun ma'sul kafedra: Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish kafedrası

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Instruktor: Ismatov Allamurod Ilxom o'g'li

Kafedra joylashgan joyi: SamDVMCHBU, Agrotexnologiya fakulteti binosi, 2 qavat 520-xona

Telefon: +99866-234-85-44 ish telefoni; mobil: +998 99 597 02 43

E-mail: allamurod@mail.ru Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga qishloq xo'jalik sohasida mexanizatsiya vositalarini qo'llash hisobiga ish unumdorligini oshirishning asosi bo'lgan traktorlar va ish mashinalarining tuzilishini va ishlash jarayonini hamda ularning Respublikamiz sharoitiga mos keladigan turlarini tanlashni va ulardan samarali foydalanishni tashkil etishni bo'lajak bakalavrlarga o'rgatish va texnologik jarayonlarni loyihalash bo'yicha yo'nalish ixtisosligiga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdan iborat.

II. Fanni vazifasi - qishloq xo'jaligida texnologik jarayonlarni bajarishda qo'llaniladigan traktorlar, kombaynlar va qishloq xo'jalik mashinalarining tuzilishini. ishlashi va agrotexnik talablar bo'yicha ishga tayyorlash jarayonini o'rganish. Ulardan texnologik jarayonlarni bajarishda samarali foydalanishni tashkil etishni bo'lajak bakalavrlarga o'rgatishdir.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish ta'riflari, qonun va qoidalari, ko'rsatkichlar, formulalar, tushunchalar, nazariyalarni bilishi va

tushunishini namoyish etish, qishloq xo'jaligi mexanizatsiyalashtirish haqida *tasavvurga ega bo'lishi*;

- qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish muammolari va vaziyatlarini tahlil qilish, uzviy aloqalarni aniqlash va muammolarni bartaraf etish bo'icha ko'nikmalariga ega bo'lish;

- mashina va qurilmalarni tanlay bilish, xo'jalik sharoiti talablariga mos ravishda ularning tizimini hisoblab chiqish, mashinalar ishida uchraydigan kamchiliklarni o'zlashtirish, ularni bartaraf qilish va oldini ola bilish *malakasiga ega bo'lishi kerak*.

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy usulblardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish fani bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

“Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. «Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish» fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejas

Ma'ruza mashg'ulotlarining:			
№	Mavzulari	rejasi	soat
1-modul. Traktor va avtomobillar.			
1.	Kirish. Traktor va avtomobillarning tasnifi va asosiy qismlar. Ichki yonuv dvigatellari.	1.1. Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirishning tutgan o'rnini. 1.2. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida energetika vositalaridan foydalanish. 1.3. Traktor va avtomobillarning sinflanishi va umumiy tuzilishi.	2
2-modul. Qishloq xo'jaligida mashinalari.			
2	Tuproqqa asosiy va yuza ishlov berish mashinalari.	2.1. Tuproqqa asosiy, yuza ishlov berish mashinalari va agrotexnik	2

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;

Ijodiy fikrlar olish;

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

3 (qoniqarli) baho:

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturni o'zlashtirmaganlik;

Fanning mohiyatini bilmaslik;

Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;

Mustaqil fikrlay olmaslik.

VII. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. A.Obidov, R.Xalilov va boshqalar. Qishloq xo'jaligini ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish. Toshkent «O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyatis - 2018 (lotin alifbosida).

2. I.Solihov. Traktorlar va avtomobillar, Toshkent «Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa uyi»-2012 (lotin alifbosida).

3. Shoumarova M., Abdillaev T. Qishloq xo'jaligi mashinalari. Toshkent, O'qituvchi 2012 y. (darslik).

4. A. Obidov. Mashina-traktor parkidan foydalanish. Toshkent, "Tafakkur qanoti", 2013. (darslik).

5. B.Nurmixonmedov, Sh.Mamasov. Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish. - Samarqand "SamDU nashriyoti" - 2021 y (lotin alifbosida) Darslik.

6. Sh.Sh.Mirzaxodjaev, A.A.Mamasov. Ozuqa ekinlari yetishtirishni mexanizatsiyalashtirish fani bo'yicha amaliy mashg'ulotlarni bajarish. O'quv qullanma. Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021.-256.

Qo'shimcha adabiyotlar

7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. - 416 bet.

8. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. - 36 bet.

9. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. -416 bet.

10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.

Axborot manbaalari

13. www.traktor.ru
14. www.avto.ru
15. www.uzclaasagro.uz
16. www.belarus-tractor.com
17. www.zivonet.uz.

	O'g'itlash mashinalari.	talablar. 2.2. O'g'it sepish mashinalarining sinflanishi va turlari. 2.3. O'g'itlash usullari va texnologiyalari.	
3	Paxta hosilini terib olishda qo'llaniladigan mashinalar. G'alla o'rish, tozalash va saralash mashinalari.	3.1. Paxta hosilini terib olishda qo'llaniladigan mashinalarining sinflanishi va turlari. 3.2. G'alla o'rish, tozalash va saralash mashinalarining sinflanishi va turlari.	2
	Jami:		6

5.2. « Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish » fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg'ulotlarning			
№	mavzulari	rejasi	soat
1	Ichki yonuv dvigatellarining tuzilish va ishlash printsiplari.	1.1. Traktor va avtomobillarning umumiy tuzilishi. 1.2. Ichki yonuv dvigatellarining har bir asosiy qismlarining vazifalari va tarkibiy qismlari, tarkibiy qismlardagi mexanizm va detallari. 1.3. Ichki yonuv dvigatellarining mexanizmlari, tizimlari va ularning vazifalari.	2
2-modul. Qishloq xo'jaligida mashinalari.			
2	Pluglar, O'g'it sepish va Chigit, don va ko'chat ekish mashinalarini tuzilishi va texnologik ish jarayonlari.	2.1. Pluglarning turlari vazifasi va ishga tayyorlash tartibi. 1.2. O'g'it sepish mashinalarini tuzilishi va texnologik ish jarayonlari. 1.3. Chigit, don va ko'chat ekish mashinalarini tuzilishi va texnologik ish jarayonlari.	2
3	Paxta terish mashinalari. G'alla o'rish, tozalash va saralash mashinalari.	3.1. Paxta hosilini terib olishda qo'llaniladigan mashinalarining sinflanishi va turlari. 3.2. G'alla o'rish, tozalash va saralash mashinalarining sinflanishi va turlari.	2
	Jami:		6

5.3. «Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish» fanidan rejalashtirilgan laboratoriya mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Laboratoriya mashg'ulotlarining			
№	Mavzular	rejasi	soat
1	Traktor va avtomobillarni yurish qismi, boshqarish mexanizmlari va ish jihozlari aniqlash.	1. Traktor va avtomobillarni yurish, boshqarish mexanizmlarini o'rganish.	2
2	O'simliklarni himoya qilish mashinalarini o'rganish.	2. O'simliklarni himoya qilish mashinalarini o'rganish.	2
3	G'alla o'rish kombaynlarining tuzilishini o'rganish.	3. G'alla o'rish kombaynlarining tuzilishini o'rganish.	2
4	Mashina traktor parkidan foydalanishni ko'rsatkichlarini o'rganish.	4. Mashina traktor parkidan foydalanishni ko'rsatkichlarini o'rganish.	2
Jami:			8

VI. «Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va qayta ishlashni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalga oshirish mexanizmi	Hajmi (soatda)
1.	Toshkent qishloq xo'jaligi texnikalari zavodida ishlab chiqarilayotgan traktorlarning texnik - iqtisodiy ko'rsatkichlari.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
2.	O'zbekistonda ishlab chiqarilayotgan avtomobillarning texnik tasnifi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
3.	Gaz balonli avtotraktor dvigatellarining ta'minlash tizimini tuzilishi va ishlashi.	Referat yozib, tayyorlash.	6
4.	Dvigatellarni yurgazib yuborish tizimi, tuzilishi va ishlashi o'rganish	Adabiyotlardan foydalanib referat yozib tayyorlash	6
5.	Xorijiy qishloq xo'jaligi texnikalarining afzalligi va kamchiligi.	Adabiyotlardan foydalanib individual topshiriqlarni bajarish.	6
6.	Suyuk organik o'g'itlarni sepish mashinalari.	Referat yozib, tayyorlash.	6
7.	O'simlik qator oralaridagi begona o'tlarni yuqotishda mexanikaviy va kimyoviy usullarni birgalikda qo'llash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
8.	Kombinatsiyalashgan agregatlar.	Adabiyotlardan	6

		foydalanib individual topshiriqlarni bajarish	
9.	O'rim-yig'im mashinalari.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
10.	Ko'chat qator oralariga ishlov berish mashinalari.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
11.	Donni qayta ishlash mashinalari.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
12.	Don quritgichlarning umumiy tuzilishi va ishlashi.	Adabiyotlardan foydalanib individual topshiriqlarni bajarish.	6
13.	Kimyoviy ishlov berish mashinalarini o'rganish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	4
14.	Donli ekinlarga qayta ishlash qurilmalarini o'rganish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	4
15.	Paxtani qayta ishlov berish texnologiyasi va qurilmalarini o'rganish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	4
16.	Elektr dvigatellarning tuzilishi, ishlash prinsipi va ulash sxemalarini o'rganish.	Referat yozib, tayyorlash.	4
17.	Ishonchlilik va avtomatika vositalari to'g'risida asosiy tushunchalar: elementlar parametrlarning o'zgarish sabablari: elementlarning ishonchliligini aniqlash yo'llari.	Adabiyotlardan foydalanib individual topshiriqlarni bajarish.	4
18.	Avtomatlashtirish samaradorligining asosiy ko'rsatkichlari.	Referat yozib, tayyorlash.	4
19.	Dasturni rostdashni avtomatik boshqarish tizimi.	Internet ma'lumotidan foydalanib, konspekt qilish	4
Jami:			100